

LA SÈQUIA DE MANRESA 1

Disseny curricular

1. INTRODUCCIÓ

Aquesta proposta de treball és una unitat didàctica de coneixement del medi que tracta sobre l'aigua i la Sèquia de Manresa.

La unitat ha estat pensada bàsicament per als alumnes de primer a tercer nivell de primària. Serveix per aprofundir més la visita a l'exposició "L'aigua de la Sèquia", ubicada al Museu de la Tècnica de Manresa. Per completar el tema es recomana fer un recorregut per un tram de la Sèquia i una visita comentada a l'estany de l'Agulla, on es pot aprofitar per visitar el Centre d'Interpretació de la Sèquia.

2. CONTINGUTS

Conceptuals

1. Les sèquies. Ús i funcions
2. La Sèquia de Manresa
 - Cronologia i itinerari. Canvis en el paisatge
 - Les construccions de la Sèquia (aqüeductes, rescloses, etc.)
3. Els usos de la Sèquia
4. L'Estany de l'Agulla

Procedimentals

- Interpretació d'imatges
- Situació en el mapa de l'itinerari de la Sèquia d'alguns elements significatius
- Comparació d'imatges d'abans i d'ara
- Relació d'imatges amb la seva descripció

Actitudinals

- Respecte pel patrimoni arqueològic de la ciutat
- Participació activa durant la sortida i les diferents activitats relacionades amb el tema
- Interès per conèixer els aspectes tecnològics que inflüïren en la vida dels nostres avantpassats

3. OBJECTIUS

- Reconèixer alguns canvis i transformacions de l'entorn originats per la Sèquia
- Valorar l'esforç i les activitats dels nostres avantpassats que ens permeten actualment gaudir d'una sèrie d'avantatges mediambientals
- Identificar alguns punts significatius del recorregut de la Sèquia
- Analitzar la repercussió econòmica de l'aigua de la Sèquia al llarg del temps i reconèixer alguns canvis que ha provocat
- Identificar els principals usos de la Sèquia en l'actualitat
- Conèixer el procés de potabilització de l'aigua

4. ACTIVITATS D'APRENENTATGE

1. Anotació de paraules a sota d'unes imatges per identificar-les. Compleció de la definició d'una frase senyalant les respostes correctes.

Es pot partir d'una conversa inicial amb els alumnes sobre els diferents llocs on ells saben que es pot trobar aigua. També se'ls pot fer buscar imatges on es vegin fonts, rius, basses, llacs, etc., per confeccionar un mural a l'aula. Una vegada s'han aclarit els diferents conceptes, es pot passar a identificar els elements de la fitxa.

2. Situació d'unes imatges prèviament retallades en el lloc corresponent d'un itinerari.

Abans de fer l'exercici, s'ha de comentar l'itinerari del recorregut. S'ha d'identificar clarament els dos rius: Llobregat i Cardener i els pobles que es troben a la ruta. Després s'haurien de comentar les sis imatges de la pàgina 11 que hauran de retallar per col·locar-les en el seu lloc.

3. Anotació d'unes paraules a sota de dibuixos per diferenciar els d'abans i els d'ara. Situació de dibuixos prèviament retallats d'objectes d'abans i actuals al costat de la parella corresponent.

A partir de l'observació de les dues imatges superiors, es pot obrir un debat amb els nens i les nenes sobre les diferències i semblances que hi veuen i que ens ajuden a inferir quina correspon al temps passat i quina a l'actual.

A la part inferior, un cop enganxats els elements, es pot aprofitar per ampliar el vocabulari específic del tema (abans d'iniciar l'activitat es pot programar una sortida per recórrer un tram de la Sèquia). L'excursió pot anar bé per veure aquests diferents elements.

4. Relació dels dibuixos amb el seu concepte i la definició corresponent. Anotació del nom dels aqüeductes que es troben en el curs de la Sèquia.

Es poden llegir col·lectivament les frases per anar comentant el significat i poder-lo relacionar posteriorment amb la paraula i el dibuix.

Per ambientar l'aula es poden buscar fotos d'aqüeductes. També es pot fer alguna activitat per diferenciar aqüeducte i pont.

5. Compleció d'un quadre mixt d'imatges i paraules per diferenciar els productes agrícoles de secà i de regadiu. Anotació en un fris cronològic de números associats amb objectes del temps dels avis i besavis i el d'ara.

Aquesta activitat pot donar peu a treballar el tema dels productes de l'hort, tot classificant els elements (verdures, hortalisses, etc.). Es pot tractar també el vocabulari de les eines del camp, comparant les d'abans i les d'ara.

L'exercici 2 s'ha d'aprofitar per ressaltar que hi ha elements del temps dels avis i dels besavis que encara s'utilitzen en algunes explotacions agràries actuals, com per exemple: la portadora i el cove.

6. Anotació de les paraules "ara" i "abans" en dos dibuixos i coloració de números associats amb objectes per diferenciar-los segons corresponguin a una època o a una altra.

Després d'observar les dues imatges es pot parlar dels canvis i les transformacions que hi veuen, remarcant els elements que no han canviat i els que sí han sofert transformació.

S'ha de tenir en compte que els elements numerats s'han de distribuir segons la temporalitat, però també segons l'activitat econòmica que es desenvolupava en el moment en què es van fer les fotografies (per exemple, el porc s'ha d'associar amb el temps que l'escorxador funcionava).

7. Anotació de números per indicar els components d'un molí d'aigua. Resposta a un qüestionari a partir de la visualització d'unes imatges

Per afavorir la comprensió s'hauria de fer l'activitat després d'haver visitat l'exposició "L'aigua de la Sèquia" al Museu de la Tècnica i haver vist el funcionament de la roda hidràulica en una maqueta.

8. Coloració en un esquema de la distribució de l'aigua a Manresa, de les cases on no els arribaria el subministrament. Senyalització dels dibuixos que representen accions o objectes de quan no hi havia aigua corrent a les cases

Pot fer-se una conversa prèvia per recordar les situacions quotidianes quan fem servir l'aigua a les cases. S'hauria d'aprofitar el moment per fer-los adonar dels canvis que ha representat tenir aigua corrent a les cases. També parlar de com s'ho feien abans sense tenir-ne.

9. Situació d'uns textos, prèviament retallats, sota les imatges que expliquen el procés de potabilització de l'aigua de Manresa.

Es poden llegir els textos en veu alta per comentar-los col·lectivament i poder aclarir millor el seu significat. Després, individualment, es podrien enganxar en el dibuix que els pertoca.

10. Anotació d'un número al costat de la descripció dels elements de l'estany de l'Agulla. Coloració dels dibuixos de les accions que es poden fer al parc de l'Agulla.

L'activitat es pot fer durant la sortida a l'estany o bé a l'aula. Seria recomanable que prèviament s'hagués treballat una mica el plànol de l'aula, del pati de l'escola, etc.

L'excursió a l'Agulla és pot aprofitar per visitar el Centre d'Interpretació de la Sèquia.

5. BIBLIOGRAFIA

- FRANQUESA, Teresa; RECASENS, Josefina (1983). *Coneguem la Sèquia*. Caixa d'Estalvis de Manresa.
- CASAS, Adrià (2004). *Les pedres de la Sèquia: un recorregut pel seu paisatge*. Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. Delegació Bages – Berguedà. Manresa: CEB
- ALABERN, Josep; VIRÓS, Lluís (2002). *Al voltant de la construcció de la Sèquia*. Manresa:

Enginyers Industrials de Catalunya i Col·legi d'Enginyers tècnics industrials de Manresa.

COMAS, Francesc i altres. *La ciutat i l'aigua*. (1991) Ajuntament de Manresa.

VILANOVA, Joan (1980). *L'auca de la Llum*. Manresa: Bausili Industries Gràfiques

PEIG, Anna; GIRABAL, Josep; SALA, Miquel (1994). *Planta de tractament d'aigua dels Dipòsits Nous*. Manresa: Consell Comarcal del Bages, Generalitat de Catalunya, Departament d'Ense-nyament, Camp d'Aprenentatge del Bages.

6. SOLUCIONARI

Fitxa 1.

- Els noms que s'han d'escriure per ordre són: sèquia, riu, rec, bassa, font, canal de navegació.
- S'han d'acolorir i relacionar els números 1, 3, 6, 7

Fitxa 2.

- De dalt a baix del plànol, els dibuixos de la pàgina 11 que hi hem d'enganxar són: 2, 4, 3, 6, 1, 5.

Fitxa 3.

- El dibuix de l'esquerra: temps actual; el de la dreta: temps dels castells.
- Ordenant les imatges de la pàgina 11 de l'1 al 6, en el primer requadre: 2, 5, 3. En el segon: 4, 6, 1.

Fitxa 4.

- 1-MINA- d; 2- PONTARRÓ- c; 3- BAGANT- a; 4- RASCLOSA- b.
- Són de la Sèquia: l'aqüeducte del Vilar (esquerra superior) i l'aqüeducte de Conangle (dreta).

Fitxa 5.

- Secà: blat i raïm. Regadiu: els altres.
- En temps dels avis: 1, 2, 4, 6. Ara: 3, 5, 7, 8.

Fitxa 6.

- Imatge superior: paisatge d'abans
Imatge inferior: paisatge d'ara.
- Pintar de groc: 3, 5, 7, 9, 10. Pintar de verd: 1, 2, 4, 6, 8, 11.

Fitxa 7.

- Seguint l'ordre de les busques d'un rellotge: 6, 3, 1, 2, 7, 4, 5.
- Esquerra: roda vertical. Dreta: roda horitzontal.

Les que hi ha a les vitrines són horitzontals
Representen un molí fariner i un molí polvorer

Fitxa 8.

- No els arribaria a la E, F, G, H.
- Encerclar o pintar els números: 1, 3, 5, 8.

Fitxa 9.

- Ordenant els textos de la pàgina 11, d'esquerra a dreta i de dalt a baix, s'han d'enganxar per aquest ordre: 1, 5, 6, 3, 4, 2.

Fitxa 10.

- De dalt a baix, l'ordre és el següent: 8, 4, 2, 10, 7, 3, 9, 6, 5, 1.
- Piragüisme, pescar, llegir.